

ปรากฏการณ์ “กิ๊ก” กับมุมมองการทำทนายระบบความเชื่อเรื่องเพศ ในสังคมไทย

สายฝน จิตนุพงศ์

สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

จังหวัดนครศรีธรรมราช 80160

อีเมลล์: jsaifon@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้สนใจปรากฏการณ์กิ๊กในแง่มุมมองด้านการปรับเปลี่ยนวิถีคิดของคนในสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรม และความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนวิถีคิดและมุมมองในด้านความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงและระบบคุณค่าในการใช้ชีวิตคู่ของคนในสังคมไทย โดยมุ่งพิจารณาในประเด็นปรากฏการณ์ “กิ๊ก” ว่าเกิดขึ้นได้อย่างไรในบริบทของสังคมไทยปัจจุบัน ปรากฏการณ์ “กิ๊ก” มีความหมายและมีการสร้างระบบความสัมพันธ์ชายหญิงขึ้นใหม่ซึ่งแตกต่างจากระบบคุณค่าเดิมในสังคมไทยอย่างไร และปรากฏการณ์ดังกล่าวได้สะท้อนแง่มุมมองเกี่ยวกับความคิดและความเชื่อในเรื่องเพศของสังคมไทยอย่างไร ซึ่งประเด็นดังกล่าวทั้งหมดจะสามารถแสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง ทั้งเชิงวิถีคิดและปฏิบัติที่พึงมีต่อการใช้ชีวิตคู่หรือระบบคุณค่าความสัมพันธ์ชายหญิงที่แตกต่างไปจากระบบคุณค่าเดิมของสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจต่อระบบวิถีคิดที่มีความซับซ้อนในเรื่องเพศ และรูปแบบความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของผู้คนในสังคมที่มีอยู่อย่างหลากหลายเหล่านั้นเอง

คำสำคัญ: กิ๊ก, ผัวเดียวเมียเดียว, หลายผัวหลายเมีย, ระบบเพศภาวะ

“Kik” Phenomenon and the Views of Sexuality’s Belief Challenges in Thai Society

Saifon Jitnupong

School of Liberal Arts, Walailak University,
Nakhon Si Thammarat 80160, Thailand
E-mail: jsaifon@gmail.com

Abstract

This article interests in “Kik” Phenomenon in terms of the changing ways of thinking affected on the behaviors and the relationship in the society. This reflects the changing ways of thinking and views between male and female including reflects the change in the marriage values in Thai society. The author emphasizes on “Kik” phenomenon in the topics of: how it was happened in the current Thai society contexts, what are differences of the meaning and the relationship building between male and female compare to the old social values, how this phenomenon reflects the thoughts and beliefs in the sexuality of Thai society. All mentioned topics show the movements and the changes in both theoretical and practical methods to the marriage values or to the relationship values between male and female which are different from the old values. This is in order to guide the people to understand the complicated sexuality and the various forms of the relationship between people.

Keywords: Kik, monogamy, polygamous, gender

บทนำ

ประเด็นร้อนที่เกิดขึ้นในสังคมไทยช่วงทศวรรษที่ผ่านมาคงไม่มีใครไม่เคยได้ยินคำว่า “กิ๊ก” ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวได้แพร่กระจายสู่สังคมไทยในวงกว้าง โดยกลุ่มแรกเริ่มที่มีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงในรูปแบบที่เรียกว่า “กิ๊ก” ก็คือ วัยรุ่น และกระแสปรากฏการณ์ดังกล่าวได้แพร่กระจายไปสู่คนทุกเพศทุกวัยในสังคม โดยเฉพาะสังคมเมืองที่มีบริบทแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการมี “กิ๊ก” เพราะวิถีการดำเนินชีวิตเป็นแบบปัจเจกสูงกว่าคนในชนบทที่ยังผูกติดอยู่กับจารีตประเพณีของชุมชนเป็นสำคัญ ปรากฏการณ์ความสัมพันธ์แบบ “กิ๊ก” ที่กำลังเป็นที่นิยมกันในสังคมหนุ่มสาววัยเรียนวัยรักขณะนี้ กลับยิ่งกำลังท้าทายวัฒนธรรมความสัมพันธ์ทางเพศและวิถีครอบครัวไทยอย่างมีนัยที่สำคัญ หากมองในแง่วิวัฒนาการ “การอยู่ก่อนแต่ง” ก็คือวัฒนธรรมความสัมพันธ์ทางเพศที่มาแทนที่ “การอยู่หลังแต่ง” ครั้งหนึ่งสังคมอาจเคยเชื่อว่าการอยู่หลังแต่งทำให้ชีวิตคู่และสถาบันครอบครัวมั่นคง แต่เมื่อสังคมซับซ้อนมากขึ้นปัจจัยความมั่นคงของชีวิตคู่ก็ซับซ้อนขึ้นตามนอกเหนือจากอาชีพการงานหรือความเหมาะสมระหว่างฐานะทางสังคมแล้ว อุบิสัยส่วนตัว ทัศนคติ สไตล์ชีวิต ความสมดุลทางเพศก็เป็นปัจจัยที่สำคัญ การอยู่ก่อนแต่งเพื่อเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากันได้หลาย ๆ ด้านจึงอาจเป็นทางเลือกหนึ่งของการมีชีวิตคู่ที่พึงพอใจและมั่นคงของคนในยุคเรา และหากพิจารณา “เนื้อหา” ของการอยู่ก่อนแต่งไม่ว่าจะเป็นอยู่ก่อนแต่งเพื่อเรียนรู้กันและกันแล้วค่อยตัดสินใจเรื่องจะแต่งหรือไม่แต่งทีหลังหรืออยู่ก่อนแต่งโดยตกลงกันแน่นอนแล้วว่าอนาคตจะแต่งงานจริง ๆ ก็ตาม ต่างมีจุดร่วมที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ เป็นการคบกันฉันคนรักคือคบในฐานะเป็นแฟนกัน แต่ความสัมพันธ์อย่างที่เราเรียกกันว่า “กิ๊ก” ตามนิยามที่ปรากฏในงานวิจัยของนิสิตแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ธนพร สงาศรี, 2547.) หมายถึงความสัมพันธ์ที่ทั้งไม่ใช่แบบแฟน และไม่ใช่แบบเพื่อน แต่เป็นความสัมพันธ์คล้ายชู้ เพราะมีได้ไม่จำกัดทั้งที่มีแฟนแล้ว “กิ๊กคือคนที่เราใส่ใจมากกว่าเพื่อน รู้สึกพิเศษเกินเพื่อน แต่ไม่ได้คิดกับเขาแบบแฟน.... ข้อแตกต่างระหว่างแฟนกับกิ๊กคือแฟน คือความจำใจเข้าหาก ของเดิม ๆ ทุกวัน ... ส่วนกิ๊ก คือความสดใส่ขบซ่า มีชีวิตชีวน่าลุ้น น่าค้นหา เพราะยังไม่รู้จักเขาดีพอ กิ๊กก็คือแฟนคนที่ 2, 3, 4...” (อ่างแล้ว น. 16) ลักษณะพิเศษของความสัมพันธ์แบบกิ๊กก็คือเป็นความสัมพันธ์ที่รู้จักเฉพาะเรากับคนที่เป็นกิ๊กของเราเท่านั้น จะให้แฟนเรา (หรือแฟนเขา) รู้ไม่ได้เด็ดขาด ส่วนจะมีความสัมพันธ์เพียงระดับเป็นเพื่อนทางใจ เพื่อนเที่ยว ดูหนัง ฟังเพลงด้วยกัน หรือจะถึงขั้นมีเพศสัมพันธ์

หรือไม่นั้นก็แล้วแต่จะตกลงกัน แต่ต้องให้อิสระ ไม่เรียกร้อย ไม่ผูกมัดกันและกัน หากมองวิวัฒนาการแห่งความสัมพันธ์ทางเพศอย่างเปรียบเทียบ จะเห็นว่าการอยู่หลังแต่งงานกับอยู่ก่อนแต่งงานในแง่ “วิถี” จะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง แต่ทว่ายังดำรง “จุดหมาย” เดียวกันนั่นคือความมั่นคงของชีวิตคู่และสถาบันครอบครัว ที่สำคัญทั้งการอยู่หลังแต่งงานและอยู่ก่อนแต่งงานย่อมรับประกันคุณค่าของการมีความซื่อสัตย์ต่อกันระหว่างคนที่คบหาเป็นแฟนกัน แต่เมื่อหันมามองความสัมพันธ์แบบกิ๊กนอกจากจะไม่พบความเชื่อมโยงของความสัมพันธ์เช่นนี้กับความมั่นคงของชีวิตคู่และสถาบันครอบครัวแล้ว ยังเห็นได้ชัดว่าความซื่อสัตย์ต่อกันระหว่างแฟนถูกลดค่าลงเป็นศูนย์ และหากมองความสัมพันธ์แบบกิ๊กผ่านกรอบวัฒนธรรมความสัมพันธ์ทางเพศแบบเดิมของบ้านเราหรือกรอบศีลธรรมทางศาสนาก็นับว่าค่านิยมการมีกิ๊กเป็นความแปลกแยกอย่างยิ่ง แต่ในมุมกลับกันถ้าความสัมพันธ์แบบกิ๊กเป็นที่ยอมรับในสังคมหนุ่มสาวปัจจุบันก็เท่ากับรากฐานความสัมพันธ์แบบแฟนถูกทำลายลงอย่างสิ้นเชิง รากฐานความสัมพันธ์แบบแฟน คือความจริงใจ ซื่อสัตย์ เปิดเผย ตรงไปตรงมา แต่ถ้าเรายอมรับการมีกิ๊กและกฎของความสัมพันธ์แบบกิ๊กที่ห้ามไม่ให้แฟนรู้เสียแล้ว ความซื่อสัตย์ต่อกันระหว่างแฟนก็กลายเป็นสิ่งที่เรารับรู้ร่วมกันว่าไม่ใช่พันธสัญญาที่เราจะต้องปฏิบัติตามอีกต่อไป เท่ากับเรารตกลงร่วมกันที่จะกำหนดให้ความซื่อสัตย์ต่อกันระหว่างแฟนกลายเป็นเพียงสัญญาลวง (สุรพศ ทวีศักดิ์, 2547)

ปรากฏการณ์ “กิ๊ก” จึงเป็นลักษณะของการหลบเลี่ยงศีลธรรมและจารีตแบบเดิม ๆ ที่ไม่สามารถตอบสนองหรือเป็นคำตอบหรือทางออกให้กับสังคมในการเอามาเผชิญหน้ากับสถานการณ์อำนาจอื่น ๆ ที่กำลังเข้ามาครอบงำ และ “กิ๊ก” ก็คือการให้นิยามความหมายและการกำหนดความสัมพันธ์ในเรื่องเพศของคนในสังคม เป็นรูปแบบการควบคุมสถานภาพและความสัมพันธ์ทางเพศของคนรุ่นใหม่ ที่สอดคล้องกับเงื่อนไขของพวกเขามากที่สุด “กิ๊ก” จึงเป็นได้ทั้ง เป็นคู่เพื่อน คู่รัก สำหรับ เทียว กิน นอน ปลอดภัยและประโลมใจ ทั้งหมดทั้งสิ้น ที่อธิบายนี้คือวาทกรรม การสร้างสถานภาพและความสัมพันธ์ใหม่ ๆ ของเยาวชนคนหนุ่มสาวในสังคม เป็นการสร้างแบบแผนและคำอธิบายใหม่ๆ ขึ้นในชีวิตประจำวันของปัจเจกบุคคล เพื่อให้มีพื้นที่ที่มีให้เลือกอยู่เพียงสองทางคือติดกับข้าว และเพื่อต่อต้านอำนาจเหนือขึ้นไปที่แทรกเข้ามาควบคุมความสัมพันธ์ หรือแม้แต่ครอบงำหาประโยชน์ และเป็นการต่อต้านโดยไม่จำเป็นต้องพุ่งเป้าไปที่การเปลี่ยนแปลงสังคม เปลี่ยนแปลงระบบหรือโครงสร้างซึ่งครอบงำอยู่แต่อย่างใด

2. การให้นิยามความหมายของคำว่า “กิ๊ก” ในสังคมไทย

สุพัฒน์ สมจิตสกุล (2550) ได้เสนอนิยามความหมายของคำว่า “กิ๊ก” ไว้ว่าคือความรักในหมู่วัยรุ่นที่เป็นมากกว่าเพื่อน มีความรู้สึกพิเศษผูกพันกันคิดถึงกัน แต่ไม่ใช่แฟนกัน ... “กิ๊ก” เป็น สับเซตของชู้ และเป็นยูเนียนกับการมีเพศสัมพันธ์ คำที่สามารถใช้แทนกิ๊ก ได้ คือ คู่ชา ชู้ คู่ควง เด็ก แควน และคนพิเศษ แม้กิ๊กจะไม่ได้เน้นเรื่องเพศสัมพันธ์ แต่ความใกล้ชิดทำให้มีโอกาสขนาดพลังเปลื้องเนื้อเปลื้องตัวได้หลาย ๆ ครั้ง นำไปสู่เพศสัมพันธ์สลับคู่แลกเปลี่ยนคู่นอน ท้องขึ้นมาก็ทำแท้ง ตามคอนเซปต์ที่ว่า “ทุ่มเท ทิ่มแทง ทำแท้ง ทอดทิ้ง” ...ซึ่งมี 10 นิยาม กิ๊ก ตีแผ่รักวัยเรียน ดังนี้

1. ห้ามหึงหวง
2. มีอะไรกันได้ แต่ไม่ใช่ของกันและกัน
3. ไม่มีสิทธิเรียกร้องมากเกินไป
4. ห้ามใช้กิ๊กร่วมกับเพื่อน
5. กิ๊กอาจเปลี่ยนสถานะได้ และห้ามเซ้า
6. ถ้ากิ๊กคิดจะมีแฟนเป็นตัวเป็นตน โดยไม่ใช่เรา ห้ามพุ่มพวย ก็ต้องยอมรับด้วยความยินดี และคอยมาตกลงกันทีหลังว่า จะกิ๊กกันต่อไปหรือไม่
7. ไม่จำเป็นต้องเทคแคร์กันเกินไป เพราะเป็นแค่กิ๊ก
8. กิ๊กมีได้ไม่จำกัดจำนวน เป็นอินฟินิตี้ ไม่จำกัดเพศ วัย และ สถานภาพ ถ้าไม่กลัว “เอดส์”
9. กิ๊กสำคัญรองจากแฟน
10. กิ๊กยังไถ่ก็เป็นกิ๊ก ต้องเจียมตัว

วิกิพีเดีย (2550) ได้ให้นิยามความหมายของคำว่า “กิ๊ก” ไว้ว่า กิ๊ก (บางทีจะหมายถึง เดท หรือ คู่เดท เป็นคำเรียกของ ความสัมพันธ์ระยะสั้นระหว่างบุคคล (short-term relationship) โดยจะแตกต่างกับคำว่าความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่เรียกว่า แฟน ที่โดยรวมนจะหมายถึงความสัมพันธ์ระยะยาว ความสัมพันธ์ของกิ๊กหลายครั้งที่จะมีการเข้าใจผิดกัน โดยที่ทั้งสองฝ่ายไม่ได้มีการกล่าวถึง โดยอาจจะมีความเข้าใจผิดระหว่าง ความสัมพันธ์ระยะสั้น หรือความสัมพันธ์ระยะยาว ในปัจจุบัน คำว่า กิ๊ก จะกล่าวถึงพฤติกรรมกรหา

เพื่อน ของกลุ่มวัยรุ่น โดยต้องการหาเพื่อนคุยหรือเพื่อนเที่ยว โดยใช้คำว่า กิ๊ก แทนคำว่า เพื่อน ซึ่งจะเป็นศัพท์แฟชั่นมากกว่า

อนุภพ นักเขียนประจำคอลัมน์ “เห็นมาอย่างไร เขียนไปอย่างนั้น” ของ หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ ได้เขียนอธิบายความหมายของคำว่า “กิ๊ก” ไว้ว่า “กิ๊ก” เป็นคำใหม่ที่เกิดขึ้นในกลุ่มวัยรุ่น ว่ากันว่า “กิ๊ก” มีมานานแล้ว แต่มาเป็นที่รู้จักแพร่หลายตอนประมาณ ปี พ.ศ. 2547 เพราะกลุ่มนิสิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำวิจัยเรื่อง “กิ๊ก...มากกว่าเพื่อน แต่ไม่ใช่แฟน” และเผยแพร่ผลวิจัยออกมา เขาบอกว่า “กิ๊ก” น่าจะย่อมาจากคำว่า “ก๊วกิ๊ก” ซึ่งแปลว่า กะหุนกะหนิงจู้จี้กัน ถ้าพูดว่า “ก๊วกิ๊ก” มันอาจจะยาวไปเลยย่อสั้น ๆ เหลือเพียง “กิ๊ก” เขาบอกว่า “กิ๊ก” คือ ความรักในหมู่วัยรุ่นที่เป็นมากกว่าเพื่อน มีความรู้สึกพิเศษ ผูกพันกันคิดถึงกัน แต่ไม่ใช่แฟนกัน...เขาบอกว่า โดยภาพรวมแล้ว “กิ๊ก” คือ คนที่เราสนใจมากกว่าเพื่อน รู้สึกพิเศษเกินเพื่อน แต่ไม่ได้คิดกับเขาแบบแฟน ไม่รู้สึกพิศวาส ไม่อยากอยู่ด้วยกันจนแก่เฒ่า ไม่อยากอยู่บ้านเดียวกัน ไม่อยากนอนเตียงเดียวกัน แต่ถ้าเห็นหน้ากันทุกวันคุยกันนาน ๆ ก็คงดี เขาบอกว่า เป็นไปได้ที่ “กิ๊ก” คือคนที่กำลังจะมาเป็นแฟน จับกันอยู่ในชั้นศึกษาดูใจลองคบกันแต่ไม่ผูกมัดกันให้อิสระและเปิดโอกาสให้ทั้งคู่ไปศึกษาผู้อื่นได้เพื่อค้นหาคนที่ใช่และชอบจริง ๆ วลีเด็ด ๆ ของ “กิ๊ก” คือ “กิ๊กไม่ใช่ซู้แต่ถ้าแฟนรู้ต้องเลิก” และ “รักเหมือนแฟนแสดงเหมือนเพื่อน” เขาบอกว่า คำที่สามารถใช้แทน “กิ๊ก” ได้คือ คู่ขา โปรตุ๊รัก ซู้ คู่ควง เด็ก แควน (ควาย + แฟน) และ คนพิเศษ (อนุภพ เดลินิวส์, 2547)

กิ๊กในบริบทของ “รักสามเส้า” (“กิ๊ก”, 2550) หมายถึง ความสัมพันธ์ที่โรแมนติกที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลสามคน เกิดขึ้นจากการมีบุคคลที่สามเข้ามาเกี่ยวข้องกับระหว่างความสัมพันธ์ของคนสองคน โดยทั่วไป มีความหมายโดยนัยเกี่ยวกับความไม่สมหวังของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือบุคคลทั้งหมดคนที่เกี่ยวข้อง อาจมีเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง ในสังคมของสามีภรรยาเดียว ความรักสามเส้ามักจะเกิดขึ้นและจบลงด้วยเร็ว เนื่องจากมีกฎหมายและประเพณีเป็นข้อกำหนดสำหรับความรักของบุคคลที่สาม รักสามเส้านิยมใช้กันมากในโครงเรื่องของภาพยนตร์ นิยาย ละคร การ์ตูน หรือ ตามเนื้อเพลงต่าง ๆ ดังตัวอย่างเนื้อร้องของเพลง คลิ๊ก กิ๊ก กิ๊ก ในอัลบั้มของ A of Af2 มีว่า

ปรากฏการณ์ “กิ๊ก” กับมุมมองการทำทนายระบบความเชื่อเรื่องเพศในสังคมไทย

“กิ๊ก อะอะไรอะไรกิ๊ก ก็กับใครกับใครก็คลิก ดูแล้วมันง่ายไปหน่อย
รัก ก็คนก็คนก็รัก จะทำอะไรก็รัก มันซึกจะยุ่งกันใหญ่
โอ้ แม่ปลาไหล จับไม่ทัน ก่อนิทานตำนานยุคใหม่
ป่วนหัวใจอยู่ทุกวัน จับไม่มันก็คั่นไม่ตาย
คนนะคนไม่ใช่รถไฟ จะหนีเท่าไรห์ เดียวก็ต้องเจอจะกัน
รักกับพี่คนเดียวดีกว่าถ้าไม่ประหมา เดี่ยว ๆ ก็ผูกพัน (ซ้ำ *)”

สุพัฒน์ สมจิตสกุล (2550) ได้ให้นิยามความหมายของคำว่า “กิ๊ก” ไว้ว่า กิ๊กเกิดจากความประทับใจในตัวคนบางคน ที่บังเอิญเข้ามาได้ถูกเวลาที่เรากำลังต้องการสักคน ถึงแม้ว่าเราจะมี หรือไม่มีอีกคนอยู่ก็ตาม บางคนก็ยังไม่มีความสัมพันธ์กันไว้ เมื่อไม่เป็นแฟนกันดีกว่าอยู่คนเดียว เวลาเหงาจะได้มีคนไว้อ้อน คอยเป็นกำลังใจ ไปดูหนัง แล้วหากอารมณ์ไม่ดีก็ไล่ไปไกล ๆ โดยไม่ต้องคิดมาก เพราะเขาไม่ได้เป็นแฟนเรา แต่บางคนที่มีแฟนอยู่แล้วก็ยังอยากมีกิ๊ก เพราะต้องเข้าใจว่าแฟนที่คบอยู่ อาจจะยังไม่ใช่คนที่ใช่ที่สุด จึงมีคนอื่นมาพิจารณาเพื่อตามหารักแท้ และเป็นการค้นหาตัวเอง บางคนอยากเติมสีสันในชีวิต เพราะแฟนน่าเบื่อ บางคนอาจต้องการโชว์ว่าตัวเองเจ๋ง มีเด็กในสังกัดเยอะ “กิ๊ก” จึงเป็นปรากฏการณ์ที่น่าตั้งคำถามทำความเข้าใจ การสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ขึ้นมาใหม่ของวัยรุ่นคนหนุ่มสาวที่วันนี้เขาและเธอกำลังมีพื้นที่ที่แยกต่างหาก ออกไปอย่างทำทนาย โดยเฉพาะคำอธิบายจากความคิดของน้องนักศึกษาคณะหนึ่งกล่าวว่า “กิ๊ก ... ก็แค่การแอบปลื้มใครสักคนหนึ่ง โทรหากันบ้าง อาจจะนัดเจอกันบ้าง โดยไม่กระทบความรู้สึกกับคนรัก เราสามารถทำได้”

จากการให้นิยามความหมายของคำว่า “กิ๊ก” ข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของวิถีคิดและมุมมองในเรื่องเพศตามกลุ่มอายุและสังคมที่มีหลากหลายรูปแบบความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ เพื่อนต่างเพศที่มีความสำคัญมากกว่าเพื่อนทั่วไป โดยมีความลึกซึ้งมากกว่า บ้างก็ว่า “กิ๊ก” คือ เพื่อนคุยโทรศัพท์ หรือเพื่อนที่คุยได้ทุกเรื่อง และบ้างก็ให้ความหมายของคำว่ากิ๊กในความสัมพันธ์แบบคู่นอน นอกจากนี้คำว่า “กิ๊ก” ยังมีความหมายเหมือนกับคำว่า ชู้ ในบางสังคม แต่ผู้คนเลี่ยงคำว่า ชู้ จึงไปใช้คำว่า “กิ๊ก” ซึ่งเป็นการยากที่จะยอมรับในสังคมไทย เพราะรากฐานความเชื่อและการให้คุณค่าเกี่ยวกับระบบความสัมพันธ์ชายหญิง และระบบครอบครัวยังยึดติดอยู่กับแนวคิดการมีผัวเดียวเมียเดียว (monogamy)

ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาคริสต์ตามอย่างชาติตะวันตกที่เพิ่งเข้ามามีอิทธิพลต่อความคิดในเรื่องเพศของสังคมไทยเมื่อประมาณไม่เกิน 100 กว่าปีมานี้ ทั้งนี้หากจะพิจารณาระบบความสัมพันธ์ชายหญิงในประเทศไทยด้วยหลักกระบวนทัศน์สากลที่ชาติตะวันตกพยายามนำมาครอบงำและอธิบายความสัมพันธ์ชายหญิงทั่วโลกด้วยมุมมองด้านเดียว (ท่ามกลางรูปแบบอันหลากหลายของโครงสร้างสังคมแบบอื่น ๆ) คือโครงสร้างสังคมที่มีลักษณะเฉพาะที่เรียกว่า “สังคมแบบถืออำนาจชายเป็นใหญ่ (ระบบปีตาธิปไตย) ที่ผู้หญิงจะด้อยกว่าผู้ชายก็จะสามารถวิเคราะห์ได้ว่าเดิมสังคมไทยเป็นสังคมที่ทำให้คุณค่าผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ผู้หญิงเป็นเพศที่มีความด้อยกว่าและถูกกดขี่จากเพศชายในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะด้านร่างกายหรือจิตใจ เช่น การที่ผู้หญิงจะต้องทนอยู่กับสามีที่มีภรรยาอื่นหลาย ๆ คนภายในบ้านหลังเดียวกัน โดยถือเป็นเรื่องปกติของสังคมไทยในยุคสมัย 100 กว่าปีที่แล้ว ซึ่งกระบวนทัศน์ดังกล่าวได้พยายามยึดยึดความเป็นสากลให้กับสภาพที่ต่ำต้อยของผู้หญิง แต่ในขณะที่กระบวนทัศน์ใหม่ซึ่งได้พัฒนาขึ้นมาแข่งขันคือ กระบวนทัศน์การประกอบสร้างทางวัฒนธรรม (cultural constructionism) กระบวนทัศน์นี้มองระบบเพศภาวะในฐานะที่เป็นระบบสัญลักษณ์และเป็นโครงสร้างส่วนหนึ่งที่ได้รับการยอมรับ และเป็นผลผลิตของประวัติศาสตร์ ความเชื่อ ศาสนา ขนชั้น อุดมการณ์ ตลอดจนระบบเศรษฐกิจเฉพาะท้องถิ่น เพราะฉะนั้นการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ด้านเพศภาวะและระบบความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงจึงจำเป็นต้องใช้การตีความหมายบริบทโครงสร้างสังคมวัฒนธรรมเหล่านี้ (สุชาติ ทวีสินธุ์, 2547, 14) หากนำกระบวนทัศน์ใหม่ดังกล่าวมาอธิบายระบบความสัมพันธ์ที่ผู้ชายมีภรรยาหลายคนได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความเป็นเหตุเป็นผลจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจเพราะสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมมีความต้องการใช้แรงงานจำนวนมากในระบบครอบครัว ประกอบกับการได้รับอิทธิพลความเชื่อจากประเทศอินเดียที่มีวัฒนธรรมแบบปีตาธิปไตย ซึ่งเป็นฐานคิดสำคัญที่ส่งผลให้สังคมมีความเชื่อและยอมรับระบบคุณค่าที่เอื้อให้เพศชายสามารถมีภรรยาได้หลายคนเพื่อผลิตทายาทไว้เป็นแรงงานของครอบครัว หากมองในมิติดังกล่าวเป็นการเสนอให้เห็นว่าเพศชายและเพศหญิงได้มีการเรียนรู้และปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและเอื้อประโยชน์แบบถ้อยทีถ้อยอาศัยตามคำพังเพยที่ว่า “น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า” ไม่มีเพศไหนสำคัญกว่ากัน เป็นระบบความสัมพันธ์ที่ผู้หญิงและผู้ชายไม่มีความเหลื่อมล้ำกันในเรื่องสถานภาพทางสังคม และทั้งหญิงและชายมีบทบาทที่หนุนเสริมและทดแทนซึ่งกันและกัน

ปรากฏการณ์ “กิ๊ก” กับมุมมองการทำทนายระบบความเชื่อเรื่องเพศในสังคมไทย

ดังนั้น การตีความระบบเพศภาวะหรือระบบความสัมพันธ์ชายหญิงในแต่ละสังคม จะมีความแตกต่างกันออกไปตามกระบวนทัศน์และมุมมองที่นำไปใช้อธิบายและยึดถือเป็น คุณค่าร่วมของสังคมนั้น ๆ การให้นิยามความหมายของคำว่า “กิ๊ก” ย่อมจะมีความแตกต่างกัน ออกไปตามมุมมองและกระบวนทัศน์ของแต่ละคนหรือสังคมซึ่งย่อมจะต้องมีความแตกต่าง หลากหลายกันออกไปตามผลผลิตของประวัติศาสตร์ ความเชื่อ ศาสนา ขนชั้น อุดมการณ์ ตลอดจนระบบเศรษฐกิจเฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ หากพิจารณาปรากฏการณ์กิ๊กในแง่ของ การเลือกใช้วิถีความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงตามหลักการมีหลายผัวหลายเมีย (polygamous) ซึ่งในยุคสมัยหนึ่งสังคมไทยก็เคยยอมรับว่าการที่ผู้ชายมีภรรยาได้หลายคนเป็นเรื่องปกติ ธรรมดาไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมจรรยาแต่ประการใด ปรากฏการณ์กิ๊กในความหมายของ การคบเพศตรงข้ามมากกว่า 1 คน ย่อมจะไม่ใช่อะไรใหม่หรือสิ่งที่ผิดปกติและสามารถกระทำได้ เพราะกลับกลายเป็นสิ่งที่แสดงนัยยะถึงความเป็นชายชาตรี ความมีอำนาจและบารมี ของชายผู้นั้นในสังคม ซึ่งการมีหลาย (ผัว) หลายเมียอาจจะได้รับอภิสิทธิ์เฉพาะเพศชาย ส่วน เพศหญิงในสังคมไทยยังคงถือเป็นเรื่องที่ผิดและจะถูกสังคมประณามหากผู้หญิงประพฤติตน ในลักษณะคบผู้ชายหลายคนหรือหากมีหลายผัวด้วยรากฐานความคิดและความเชื่อในเรื่อง เพศตามกระบวนทัศน์อำนาจชายเป็นใหญ่ที่ปรากฏให้เห็นอยู่เด่นชัดในสังคมไทยตั้งแต่อดีต และแม้ในปัจจุบันจะมีการยกระดับผู้หญิงให้มีสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้เทียบเท่า กับผู้ชายแต่มันก็ยังดูลึกลับอยู่ในทางปฏิบัติของสังคมไทยตั้งเห็นได้ชัดแม้ในกรณีของ ปรากฏการณ์ “กิ๊ก” ก็ตาม อีกทั้งในบริบทของสังคมไทยยังห่อหุ้มไปด้วยกระบวนทัศน์สากล ตามอย่างชาติตะวันตกในเรื่องการมีผัวเดียวเมียเดียวผนวกกับอำนาจของความรู้ทางด้าน การแพทย์ที่มีอิทธิพลและพยายามเข้ามาควบคุมจัดการร่างกายและพฤติกรรมของมนุษย์ ในยุคปัจจุบัน ส่งผลให้โครงสร้างสังคมไทยถูกยึดโยงผูกตรึงไว้ด้วยวิถีคิดและระบบคุณค่า เกี่ยวกับระบบความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงด้วยกระบวนทัศน์ดังกล่าวเพียงด้านเดียวผ่าน กระบวนการทางกฎหมายที่เป็นตัวควบคุมซึ่งเห็นได้เด่นชัดถึงแนวคิดการจัดระบบ ความสัมพันธ์ชายหญิงให้เป็นแบบการมีผัวเดียวเมียเดียวที่มาซ้อนทับอยู่กับกระบวนทัศน์ อำนาจชายเป็นใหญ่ (ปิตาธิปไตย) จนส่งผลให้รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง ในแบบอื่น ๆ เป็นสิ่งที่ผิดปกติและไม่ถูกต้องหรือผิดศีลธรรมสำหรับสังคมไทยในปัจจุบันนั่นเอง

3. ปรัชญาการณ “กีก” กับการท้าทายระบบคุณค่าความสัมพันธ์ชาย - หญิง ในสังคมไทย

ความเชื่อเรื่อง “เพศ” ที่ปรากฏและมีอิทธิพลต่อสังคมมนุษย์ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เกิดจากระบบความเชื่อที่สำคัญอยู่ 2 ระบบคือ ศาสนา และระบบความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ การแพทย์ โดยความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องเพศที่ปรากฏอยู่ในคำสอนและความเชื่อของศาสนา ซึ่งมีการจำแนกมนุษย์ออกเป็น 2 เพศ คือ เพศชาย และเพศหญิง พร้อมทั้งได้จำกัดและควบคุมพฤติกรรมทางเพศของคนในสังคมให้ดำเนินไปตามหลักคิดและคำสอนโดยผูกติดอยู่กับความเชื่อเรื่อง “บาป” หรือ “บาปที่ขัดธรรมชาติ” (sin against nature) ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อของผู้คนในสังคมไทยและนำไปสู่การขัดเกลากายทางสังคมภายใต้หลักความเชื่อต่าง ๆ ทั้งนี้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแบบธรรมชาตินิยม คือมุ่งเน้นให้มนุษย์เข้าใจในกฎเกณฑ์ธรรมชาติเพื่อที่จะช่วยให้เราสามารถประพฤติดนได้อย่างเหมาะสม พุทธศาสนาเชื่อว่ามนุษย์มีปัญหา พระพุทธเจ้าทรงเป็นแต่เพียงผู้บอกทาง ส่วนว่าใครเมื่อได้ฟังแล้วจะทำตามหรือไม่ทรงถือว่าเป็นหน้าที่ของบุคคลผู้นั้น ตรงนี้จะไม่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในศาสนาแบบธรรมชาตินิยมจึงเปรียบเสมือนแผนที่ที่ชี้บอกว่าเมื่อใครเดินไปตามทางที่ระบุไว้ในแผนที่แล้ว เขาจะประสบสิ่งดีงามอย่างไร ซึ่งในเรื่องของเพศในแง่มุมที่พุทธศาสนาชี้แนวทางไว้ก็ในส่วนในเรื่อง “กาม” ซึ่งท่านพุทธทาสภิกขุ (อ้างใน พระกิตติศักดิ์ กิตติโสภโณ. 2542, น. 102 - 103) ได้อธิบายหลักธรรมเกี่ยวกับเรื่อง “กาม” ไว้ว่า

คำว่า กาม กับคำว่า กามารมณ์มันเป็นคนละอย่าง ไม่ใช่สิ่งเดียวกัน แต่ว่ามันประหลาดตรงที่ว่าถ้ามันแยกกันอยู่มันทำอะไรไม่ได้มันทำหน้าที่อะไรไม่ได้ กามกับกามารมณ์จะต้องสัมพันธ์กัน จึงจะทำหน้าที่อย่างนั้นขึ้นมาได้ แล้วมีฤทธิ์เดชอะไรขึ้นมาได้มีความรู้สึกที่เป็นความใคร่แล้วก็มีกามารมณ์ที่เป็นวัตถุสำหรับความใคร่นั้น ๆ มันจึงเป็นเรื่องกามโดยสมบูรณ์ที่มีรสชาติทำให้สัตว์ทั้งหลายหลงไหลอย่างยิ่ง...จึงแยกกามารมณ์ออกมาเสียจากการสืบทอดให้ได้แล้วก็มีกามารมณ์ที่บริสุทธิ์ แล้วก็ไม่เกี่ยวข้องกับกามารมณ์ชนิดที่มีนทรมาณหรือเผาผลาญจิตใจจนกระทั่งต้องฆ่าตัวตายเพราะกามารมณ์นั่นเอง ซึ่งจากหลักธรรมเรื่องกามที่ท่านพุทธทาสภิกขุได้แสดงได้ข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงหลักคิดในเรื่องเพศของพุทธศาสนาว่ามนุษย์ควรเข้าใจธรรมชาติ และดำเนินชีวิตไปตามหลักธรรมชาติ แต่ก็จงอย่าให้แรงขับตามธรรมชาติในเรื่องของความต้องการสืบทอดและความต้องการทางกามารมณ์มาทำให้หลงมัวเมาและหมกมุ่นอยู่กับเพศรสซึ่ง

ปรากฏการณ์ “ก๊ก” กับมุมมองการทำทนายระบบความเชื่อเรื่องเพศในสังคมไทย

ถือเป็นความหลอกลวงทางอายุตนะสำหรับธรรมชาติที่หลอกหรือจ้างมนุษย์ให้ทำสิ่งที่ตามธรรมดาตามมนุษย์จะไม่ยอมทำเป็นอันขาด ถ้ารู้ความลำบาก ยุ่งยาก เจ็บปวด มืออยู่อย่างนี้ในการสืบพันธุ์ มนุษย์ก็ไม่ยอมทำ แต่มันมาเหนือเมฆ ตรงที่พระเจ้าหรือธรรมชาติเอาอันนี้มาเป็นค่าจ้าง แล้วมันก็มีปัญหายุ่งยากก็มากน้อยคุณก็รู้ดี หรือว่าความสงบไม่ได้ในโลกนี้มันก็เพราะเรื่องนี้แหละ แต่มันซับซ้อนกันอยู่หลาย ๆ ชั้น... (อ้างแล้ว, 2542, 133)

ทั้งนี้พระพุทธเจ้าทรงมีความละเอียดอ่อนรอบคอบในการป้องกันมิให้สาวก สาวิกาของท่านตกอยู่ในข่ายของพันธกิจทางเพศ โดยทรงอธิบายว่าความสุขทางกามนั้นเปรียบได้กับยางเหนียวที่ยากจะละวางได้ จึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญสำหรับชี้ทางธรรม และเงื่อนไขนี้เป็นเงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติเหมือนกันทั้งภิกษุและภิกษุณี พระพุทธองค์ทรงเตือนสาวกว่าต่างฝ่ายต่างเป็นอุปสรรคต่อพรหมจรรย์ของกันและกัน แต่ในประเทศไทยเป็นสังคมที่มีรากฐานความคิดแบบอำนาจชายเป็นใหญ่จึงมีแต่คณะภิกษุสงฆ์ ผู้หญิงเป็นได้แค่เพียง แม่ชีหรือผู้ถือศีล คำสอนจึงมุ่งสำหรับผู้ชาย เราจึงมักได้ยินวาทกรรมเพียงฝ่ายเดียวนั้น คือผู้หญิงเป็นศัตรูต่อพรหมจรรย์ของผู้ชาย (อมรา พงศาพิชญ์, 2548, 58) และแม้ว่าในศาสนาพุทธ บทบาทหญิงและชายจะมีความเท่าเทียมกัน แต่การตีความตามพระธรรมนั้นปรากฏว่าผู้หญิงไม่มีโอกาสสาวชเป็นพระสงฆ์ และในเรื่องทศ 6 ยังทำให้คิดได้ว่าหญิงไทยนั้นมีสถานภาพต่ำกว่าชายโดยที่ได้ระบุไว้ว่า สามีพึงอนุเคราะห์ภรรยา 5 ประการ และภรรยา มีหน้าที่บำรุงสามี 5 ประการเช่นกัน ที่น่าสังเกต คือหน้าที่ของสามีนั้นเป็นเพียง “พึง” ในขณะที่ฝ่ายภรรยาต้องทำเป็น “หน้าที่” คือจะต้องทำอย่างแน่นอน แต่ทั้งนี้ตามหลักแก่นแท้ของพุทธศาสนาเชื่อว่า สัตว์โลกทั้งหลายตราบที่ไม่สิ้นกิเลส จะต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในกามภูมิ รูปภูมิ และอรุภูมิ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด อันเป็นผลให้เกิดความเชื่อมั่นในชาตินี้และชาติหน้า จุดหมายสูงสุดของพุทธศาสนาก็คือนิพพาน อันเป็นการสิ้นสุดแห่งกิเลสทั้งปวง นับว่าเป็นสิ่งประเสริฐสุด (มานพ คณะโต, 2541, 73 – 74)

นอกจากนี้ศาสนาที่มีบทบาทสำคัญอีกศาสนาหนึ่งในสังคมไทยก็คือ ศาสนาคริสต์ ซึ่งมีหลักธรรมและความเชื่อในเรื่องเพศว่า พระเจ้าทรงสร้างชายมาคู่กับหญิงเดิมทีนั้นชายหญิงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตามตำนานกล่าวว่าแรกที่เดียวพระเจ้าทรงสร้างชายขึ้นมาก่อน

ต่อมาทรงเห็นว่าชายนั้นน่าจะมีชีวิต จึงชักเอากระดูกซี่โครงของชายออกมาสร้างเป็นหญิง ถ้อยความนี้อาจตีความตรง ๆ ตามตัวหนังสือหรือตีความหมายในเชิงสัญลักษณ์ก็ได้ว่า ในทัศนะของคริสต์ศาสนา ชายและหญิงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาก่อน การที่ชายและหญิง ต้องมาอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวในภายหลังก็คือการกลับมาหาสถานภาพดั้งเดิมของตน นั่นเอง ความเป็นเอกภาพหรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนี้มีนัยสำคัญเชิงจริยธรรม ประการแรก ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนี้สอนว่าความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงที่จะมาอยู่กินกัน เป็นครอบครัวเป็นความสัมพันธ์ต่อหนึ่ง ชายและหญิงก่อนแต่งงานจะมีสถานภาพเป็น ครึ่งหนึ่งของเอกภาพนั้น ดังนั้น ชายก็คือส่วนที่หายไปครึ่งหนึ่งของหญิง ส่วนหญิงก็คือส่วนที่ หายไปอีกครึ่งหนึ่งของชาย เมื่อส่วนที่หายไปครึ่งหนึ่งมาบรรจบกัน ความเป็นเอกภาพ ที่สมบูรณ์ก็เกิดขึ้น ประการต่อมา นัยความสัมพันธ์แบบหนึ่งต่อหนึ่งที่กล่าวข้างต้นทำให้ ระบบครอบครัวตามหลักคริสต์ศาสนาจะเป็นอย่างอื่นไม่ได้นอกจากระบบผัวเดียวเมียเดียว (monogamy) ถ้าชายมีภรรยามากกว่าหนึ่งหรือหญิงมีสามีมากกว่าหนึ่งในเวลาเดียวกัน ย่อมจะเป็นปัญหาว่าส่วนที่เกินมานั้นย่อมไม่ใช่ส่วนที่ขาดหายไปของเอกภาพอันศักดิ์สิทธิ์นั้น ดังนั้น การแต่งงานและมีครอบครัวจึงเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เราต้องทำพิธีแต่งงานโดยมีสักขีพยาน ร่วมรับรู้ก็เพื่อให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว การอยู่กินที่ไม่ถูกต้อง นั้นย่อมเป็นที่รังเกียจของสังคม ศาสนจักรเรียกร้องให้เราแต่งงานกันอย่างถูกต้องตาม ธรรมเนียมโดยเปิดเผยให้สังคมร่วมรับรู้ก็เพราะสังคมจะได้มีส่วนช่วยเหลือและเป็นพลังทาง ศิลธรรมส่วนหนึ่งที่จะช่วยประคับประคองชีวิตคู่ของคนคู่นั้นไปอย่างถูกต้องและสงบสุข ราบรื่นเท่านั้นเอง (สมภาร พรหมทา, 2541, 112 - 113) เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้สังคม ไทยจะไม่ได้นับถือศาสนาคริสต์เป็นศาสนาหลัก แต่อิทธิพลของคริสต์ศาสนาในเรื่องสถาบัน ครอบครัวกลับปรากฏชัดเจนโดยผ่านทางตัวบทกฎหมาย ข้อนี้อาจเป็นเพราะว่าในสมัยแรก ที่มีการเขียนกฎหมายไทยนั้น เราเอากฎหมายตะวันตกเป็นแม่แบบ ซึ่งได้รับอิทธิพลโดยตรง จากคริสต์จริยธรรม ดังนั้น กฎหมายไทยจึงกำหนดให้ระบบครอบครัวไทยเป็นระบบผัวเดียว เมียเดียว จะยกเว้นบ้างก็เฉพาะผู้นับถือศาสนาอิสลามในบางจังหวัดของประเทศไทย

ส่วนในด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้สร้างชุดความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศไว้ อย่างมากมายเพื่อควบคุมและจัดการกับร่างกายของปัจเจกบุคคล ด้วยกลไกการสร้างวินัย (Discipline) ซึ่งเป็นพลังการควบคุมที่ทรงพลังเพราะเป็นการควบคุมวิธีคิดมนุษย์ให้ดำเนิน ชีวิตตามชุดความรู้ที่วิทยาศาสตร์การแพทย์ได้กำหนดไว้ ด้วยศาสตร์ของ “เพศศึกษา”

ปรากฏการณ์ “กึก” กับมุมมองการทำทนายระบบความเชื่อเรื่องเพศในสังคมไทย

ที่มีจุดประสงค์ให้มนุษย์มีความรู้ (และเชื่อพร้อมปฏิบัติตามองค์ความรู้นั้น) เกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายอันมีผลต่อความคิด อารมณ์ และจิตใจ การปรับตัวให้เหมาะสมในด้านเพศ การมีมนุษย์สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิต มิใช่เพียงแต่การรู้จักคุมกำเนิดเพื่อลดอัตราเกิด หรือป้องกันการท้องไม่มีพ่อหรือรู้จักป้องกันกามโรคเท่านั้น ซึ่งมียูริ กูยามทอง (2534, 7) ได้กล่าวถึงประเด็นการศึกษาเรื่องเพศไว้ว่า การเข้าใจในเรื่องเพศนี้ จำเป็นต้องศึกษาหาความรู้เรื่องเพศ ซึ่งมาจากหลาย ๆ สาขาวิชาการ เช่น ทางชีววิทยา สุขวิทยา แพทยศาสตร์ จิตวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ สังคมวิทยา ประชากรศาสตร์ ศีลธรรม ประเพณีวัฒนธรรม เป็นต้น พื้นฐานความรู้เรื่องเพศในทางวิทยาศาสตร์การแพทย์มีฐานความรู้ที่สำคัญที่แบ่งออกอย่างคร่าว ๆ ตามเนื้อหาความรู้ได้ 4 ลักษณะด้วยกันคือ

1. ความรู้เรื่องเพศด้านชีววิทยา เป็นความรู้เกี่ยวกับกายวิภาคและสรีรวิทยาของร่างกายมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งกล่าวถึง โครงสร้างและหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ระบบการสืบพันธุ์ของเพศชายและเพศหญิง ลักษณะทางพันธุกรรมเกี่ยวกับเพศ การเจริญเติบโตของร่างกาย ซึ่งเป็นลักษณะของเพศชายและเพศหญิง การมีหูดเคราและขนรักแร้ เสียงแตก การมีประจำเดือน การสืบพันธุ์ หรือการร่วมประเวณี การปฏิสนธิ การตั้งครรภ์ การคลอดบุตร เป็นต้น

2. ความรู้เรื่องเพศด้านสุขวิทยา เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพทางเพศ การระงับรักษาร่างกายให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บหรือความผิดปกติทางเพศ

3. ความรู้เรื่องเพศด้านจิตวิทยา เป็นความรู้ส่วนที่เกี่ยวกับจิตใจ และอารมณ์ การเจริญเติบโต และพัฒนาการด้านจิตใจเกี่ยวกับเรื่องทางเพศในแต่ละวัย โดยเฉพาะวัยเด็ก และวัยรุ่น แรงผลักดันทางเพศการระบายอารมณ์ทางเพศ การปฏิบัติตนระหว่างเพศ ความรัก ความต้องการหรือความรู้สึกทางเพศ ความผิดปกติด้านจิตใจและอารมณ์ เป็นต้น

4. ความรู้เรื่องเพศด้านสังคมวิทยา เป็นความรู้เกี่ยวข้องกับสังคม การปรับตัวให้เข้ากับสังคมและมาตรฐานความประพฤติหรือกฎเกณฑ์ทางสังคม พัฒนาการทางด้านสังคมเกี่ยวกับเรื่องเพศ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ เพศสัมพันธ์ การเกี่ยวพาราสี การเลือกคู่ครอง การแต่งงาน ชีวิตสมรสหรือชีวิตครอบครัว การปฏิบัติตนในการดำรงตนเป็นโสด การวางแผนครอบครัว ประเพณี และวัฒนธรรมต่าง ๆ เป็นต้น

ในระบบความรู้เรื่องเพศทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่แบ่งเพศออกเป็น 2 คือ เพศชาย และเพศหญิงตามหลักความรู้เรื่องเพศในสาขาชีววิทยา ที่เพศหญิงจะมีอวัยวะของ

ร่างกายที่บ่งบอกเพศ คือการมีมดลูกและรังไข่ ส่วนเพศชายจะมีลูกอันทะเป็นสัญลักษณ์ บ่งบอกถึงเพศชาย หากไม่เป็นดังกล่าวย่อมมีความผิดปกติทางร่างกาย รวมถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับเพศในระบบความคิดทางการแพทย์ในปี ค.ศ. 1734 หมอชาวเยอรมัน Friedrich Hofmann (อ้างใน ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2549, 31) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการหลั่งน้ำอสุจิบ่อย ๆ กับปัญหาเรื่องสายตา การศึกษานี้ก็กลายเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของความเชื่อดั้งเดิมที่ว่า ถ้าสำเร็จความใคร่มาก ๆ แล้วทำให้ตาบอด หรือแม้แต่องค์ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพทางเพศที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมโลกใบนี้ ไม่ว่าจะด้านการดูแลร่างกายซึ่งรวมถึงอวัยวะเพศด้วย เช่น การโกนขนที่ไต้หวันของผู้หญิงก็ถือว่าเป็นกลไกควบคุมทางเพศที่สำคัญ เพราะเป็นการลดการกระตุ้นเร้าทางเพศที่เกิดจากขนที่รักแร้หรือที่เรียกว่า Maschalophilous การโกนขนรักแร้ยังเป็นการตัดหรือทำลายโอกาสที่จะทำให้ผู้ชายเอาอวัยวะเพศไปร่วมเพศที่งามแขนของผู้หญิง หรือที่เรียกว่า Axillism การโกนขนรักแร้ของผู้หญิง (แต่ไม่โกนของผู้ชาย) จึงเป็นอะไรที่มากกว่าการกล่าวถึงความสะอาด ทั้งนี้ความสะอาดที่ว่านี้ยังมีความหมายรวมไปถึง “ความสะอาด” ที่เกิดขึ้นจากการไม่ร่วมเพศที่ผิดแผกต่างที่ต่างตำแหน่งกันออกไปอีกด้วย (ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2549, 54)

การเป็นมนุษย์ที่แตกต่างไปจากสัตว์ ก็คือความสามารถในการควบคุมธรรมชาติมากกว่าที่จะปฏิบัติตัวให้สอดคล้องกับธรรมชาติ การควบคุมที่สำคัญ ก็คือการควบคุมการควบคุมกิจกรรมในเรื่องเพศหรือแหล่งกำเนิดของมนุษย์ ดังจะเห็นได้จากเป้าหมายของศาสตร์ด้านเพศศึกษาที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับการคุมกำเนิด การวางแผนครอบครัว เพื่อให้เกิดสุขอนามัยที่ดีในการดำรงอยู่ของมนุษย์ และยังเกี่ยวข้องข้องกับการเลี้ยงดูเด็กอีกด้วย ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องแปลกอะไรที่ผู้หญิงซึ่งมีสรีระร่างกายของเพศผู้ให้กำเนิดจะตกเป็นเป้าหมายของการควบคุมทางเพศมากกว่าผู้ชาย เราจึงจำเป็นต้องเข้าใจถึงอุดมการณ์ของวิทยาศาสตร์และการแพทย์ที่เคลื่อนย้ายอยู่ในองค์ความรู้ด้านเพศศึกษาเพราะล้วนมีความเชื่อมโยงกับความเชื่อและศีลธรรมของคริสต์ศาสนามาช้านาน แต่อย่างไรก็ตามปฏิบัติการความเชื่อเกี่ยวกับเรื่อง “เพศ” ในศาสนาและวิทยาศาสตร์การแพทย์ก็ไม่สามารถทำให้เกิดการยอมจำนนโดยดุษณี มนุษย์ยังคงขัดแย้งต่อการควบคุมอยู่ตลอดเวลา ดังที่เราัมักเห็นปรากฏการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศที่ทำลายกับระบบความรู้และความเชื่อกระแสหลักเหล่านั้น ซึ่งรวมถึงปรากฏการณ์ “กิ๊ก” ด้วยเช่นกัน เพราะในขณะที่วิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่ได้มีอิทธิพลในการควบคุมและจัดระบบสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างชายและ

ปรากฏการณ์ “กิ๊ก” กับมุมมองการทำทนายระบบความเชื่อเรื่องเพศในสังคมไทย

หญิงให้มีรูปแบบของการมีผิวเดียวเมียวเดียว โดยอ้างเหตุผลของสุขภาพทางเพศ ซึ่งการมีคู่นอนหลายคนจะมีผลให้เสี่ยงต่อการติดโรคร้ายแรงจากการมีเพศสัมพันธ์โดยการเปลี่ยนคู่นอนหลายคน เช่น การเสี่ยงต่อโรคเอดส์ โรคซิฟิลิส โรคแคมโรคหรือหนองใน เป็นต้น ดังนั้น กามี “กิ๊ก” หรือคู่นอนหลายคนมีความเสี่ยงที่จะมีโอกาสเป็นโรคร้ายที่ติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้สูงมากยิ่งขึ้น ปรากฏการณ์ “กิ๊ก” จึงเป็นสิ่งที่วิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่ไม่ยอมรับ โดยนำหลักการในเรื่องของสุขภาพทางเพศมาเป็นตัวอธิบายเพื่อควบคุมและจัดการความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงในสังคม ซึ่งดูเหมือนผู้คนในสังคมส่วนใหญ่จะยอมจำนนและให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่จนกลายเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลในการควบคุมและจัดระเบียบทางสังคมในปัจจุบัน

4. กิ๊กคือการตอบโต้และเป็นการสร้างพื้นที่ที่สาม

การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานของความประพฤติทางเพศจึงเป็นผลผลิตทางประวัติศาสตร์ที่เป็นผลพวงมาจากโครงสร้างสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ตลอดจนวิทยาการต่าง ๆ ด้วยความสำคัญและพัฒนาการของวิทยาการตลอดจนความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้เองที่ทำให้มาตรฐานทางศีลธรรมกลายเป็นมาตรฐานที่แสดงความเป็นวัตถุวิสัย (objectivity) ภายใต้อ่อนไหวของสภาวะสมัยใหม่จึงทำให้ความประพฤติต่าง ๆ มีความเป็นวัตถุวิสัยนี้ถือได้ว่าเป็นความต้องการที่จะสร้างกฎทางศีลธรรม (moral law) ให้มีความใกล้เคียงกับความเป็นกฎธรรมชาติ (natural law) และด้วยวิทยาการและความรู้ต่าง ๆ ก็ทำให้กฎทางสังคมและศีลธรรมกลายเป็นกฎธรรมชาติมีความเป็นจริงได้มากขึ้น ภาพลักษณ์ที่เคยชั่วร้ายของเพศอย่างเช่นการรวมถึงการร่วมเพศกันในสถาบันการแต่งงาน ตามทัศนะของพวกคริสเตียนมิได้ดำเนินไปแบบตายตัวและคงที่ แต่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดระยะเวลาในประวัติศาสตร์จนถึงศตวรรษที่ยี่สิบ การควบคุมกลไกและพฤติกรรมในทางเพศได้ถูกเปลี่ยนแปลงให้กลายเป็นส่วนของการศึกษาหรือเพศศึกษา โดยเพศได้รับการพิจารณาว่าเป็นเรื่องของกำเนิดอันเป็นสิ่งที่มีความสวยงามตามธรรมชาติมากกว่าที่จะเป็นเรื่องของการกามารมณ์ล้วน ๆ และตลอดจนความเพลิดเพลินหรือความสุขทางเพศ แต่เรื่องเพศที่ปรากฏอยู่ในการศึกษาจึงเป็นเพศที่จำกัดวงอยู่แต่ในสถาบันการแต่งงานเท่านั้น เพศจึงเป็นเรื่องของการผลิตลูกและเป็นความรักของแม่ ซึ่งก็ดูเหมือนว่าจะเป็นการชำระล้างให้เพศเป็นเรื่องสะอาดตราบดีก็ตามที่จำกัดวงอยู่ในสถาบันครอบครัวและการมีผิวเดียวเมียวเดียว (ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2549,

32 - 34) ทั้งนี้สังคมไทยมีการส่งเสริมค่านิยม “ผัวเดียว เมียเดียว” ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาคริสต์และเป็นประเด็นให้ถกเถียงกันมากกว่าศตวรรษ มีความพยายามจะค้นหาว่าโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ดำรงความสัมพันธ์แบบ polygamous คือตลอดชีวิตมีคู่มากกว่าหนึ่งเหมือนสัตว์ส่วนใหญ่ หรือเป็นความสัมพันธ์แบบ monogamous คือคู่เดียวตลอดชีวิตแบบนกเงือก อาจจะไม่เป็นที่ยุติแม้จะมีแนวโน้มว่าจะค่อนข้างไปทางการมีคู่มากกว่าหนึ่ง แต่เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม กระบวนการกล่อมเกลาหรือการสร้างทางสังคมจึงมีอิทธิพลไม่น้อยต่อความเป็นอยู่และเป็นไปของมนุษย์ ดังนั้น ความสัมพันธ์ที่ปรากฏจึงกลายเป็นลักษณะหลักกันระหว่างเพศ เช่น มีแนวโน้มที่จะยอมรับและเปิดโอกาสให้ชายเป็น polygamous ในขณะที่สร้างระบบให้คุณให้โทษที่จะหล่อหลอมให้หญิงเป็น monogamous ภายในกรอบความคิดของคริสต์ศาสนาที่เน้นถึงความซื่อสัตย์ในการร่วมเพศระหว่างสามีและภรรยาซึ่งอยู่ในกรอบของการมีผัวเดียวเมียเดียว (monogamy) ก็ทำให้ความผันแปร “กิ๊ก” เป็นการละเมิดข้อห้ามที่สำคัญของระบบครอบครัว แม้ว่านั่นจะเป็นเพียงแคในระดับของความผันก็ตาม ในขณะที่ความหวาดวิตกที่มีต่อเรื่องเพศก็เป็นประเด็นที่พวกคริสเตียนให้ความสำคัญอย่างมากอีกด้วย ด้วยความหวาดวิตกต่อเรื่องเพศนี้เองทำให้เพศกลายเป็นประเด็นสำคัญในทางศาสนาและการแพทย์ ไหลมาจนถึงแนวทางของจิตวิเคราะห์และจิตเวช ของสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมสืบเนื่องจากกระแสการพัฒนาทางด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่าง ๆ หรือที่หลายคนเรียกว่ายุคโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนวิถีคิดในระบบคู่สัมพันธ์ระหว่างชายหญิง ด้วยบริบทสังคมที่ต้องดิ้นรนปากกัดตีนถีบเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ในท่ามกลางกระแสเศรษฐกิจแบบทุนนิยมส่งผลให้ชายหญิงต้องมียุติชีวิตคู่ที่แตกต่างไปจากอดีต เช่น เดิมชายหญิงที่แต่งงานกันจะใช้ชีวิตคู่อยู่ด้วยกันสร้างบ้านเรือนไว้สำหรับชีวิตครอบครัวในอนาคต แต่ในบริบทสังคมไทยปัจจุบันชายหญิงที่แต่งงานกันบางคู่จะต้องแยกกันอยู่คนละจังหวัดหรืออำเภอซึ่งมีระยะทางที่อยู่ห่างไกลกัน ซึ่งการอยู่ห่างไกลกันไม่เอื้ออำนวยให้สามารถตอบสนองความต้องการทางเพศที่เป็นแรงขับตามธรรมชาติได้ของชายและหญิงในบริบทของคู่สมรสได้ จึงต้องมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงแบบ “กิ๊ก” ขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศตามที่ธรรมชาติเรียกว่ากิ๊ก

ระบบโครงสร้างของสังคมไทย ทั้งในด้านวัฒนธรรม จารีตประเพณี ความเชื่อเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นตัวควบคุมพฤติกรรมทางเพศของคนในสังคมตามระบบ

ปรากฏการณ์ “กิ๊ก” กับมุมมองการทำทนายระบบความเชื่อเรื่องเพศในสังคมไทย

ความเชื่อในเรื่องเพศที่มีอยู่ในสังคมไทยดั้งเดิมซึ่งผูกโยงอยู่กับความเชื่อในพุทธศาสนา ในเรื่องของศีล 5 โดยเฉพาะศีลข้อ 3 ซึ่งมุ่งเน้นจัดระเบียบทางสังคมให้มนุษย์มีการควบคุม ตัณหาทางด้านกามารมณ์ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนตามธรรมชาติ ไม่ให้เกิดการผิดลูกผิดเมียผู้อื่นและ เกิดปัญหาจากการมีภรรยาในกามโดยปราศจากการยับยั้งชั่งใจ ประกอบกับอิทธิพลของ แนวคิดตะวันตกที่มีรากฐานความคิดมาจากความเชื่อในศาสนาคริสต์เรื่องการมี “ผัวเดียว เมียเดียว” (monogamy) ถูกสั่นคลอนด้วยปรากฏการณ์ “กิ๊ก” ซึ่งถือเป็นการละเมิดข้อห้าม ที่สำคัญของระบบสถาบันครอบครัว แม่ว่านั่นจะเป็นเพียงแค่ระดับของความผิดก็ตาม ในขณะที่ความหวาดวิตกที่มีต่อเรื่องเพศก็เป็นประเด็นสำคัญในทางศาสนาและการแพทย์ที่มุ่งจัดระบบระเบียบด้านสุขภาพทางเพศเพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศ และการมีบุตรโดยไม่ได้ควบคุมและวางแผนครอบครัว ไล่มาจนถึงแนวทางของจิตวิเคราะห และจิตเวช การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานของความประพฤติทางเพศจึงเป็นผลผลิตทาง ประวัติศาสตร์ที่เป็นผลพวงมาจากโครงสร้างสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และตลอดจน วิทยาการต่าง ๆ จากประวัติศาสตร์ความเชื่อเรื่องเพศที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคมไทยผ่าน กระบวนการทางศาสนาและวัฒนธรรมดังกล่าวส่งผลให้ค่านิยมและความเชื่อพื้นฐานของ คนในสังคมไทยผูกติดอยู่กับบรรทัดฐานที่ตัวศาสนาและวัฒนธรรมได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะ การจำกัดหรือควบคุมให้กิจกรรมทางเพศเกิดขึ้นแต่เพียงภายในอาณาเขตของครอบครัว ห้ามมิให้มีการละเมิดมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่สามีหรือภรรยา เพราะเป็นสิ่งผิด ศีลธรรมเป็น “บาป” มนุษย์ชายและหญิงควรอยู่ในครรลองของการมีคู่ครองคนเดียวเพื่อ ยกระดับให้มีความแตกต่างจากสัตว์นั่นเอง ดังนั้น กิ๊ก จึงเป็นการแสวงหาพื้นที่ที่สาม (third space) ที่เป็นทางเลือกที่นอกเหนือจากจารีตแบบดี กับชั่ว หรือการคิดแบบชั่วตรงข้าม อีกทั้งทำทนายและสร้างช่องทางในการเผชิญหน้ากับสถานการณ์โลกปัจจุบัน ที่มีทั้งการกีดกัน ทั้งการดูตึงเอาเข้าพวก ตรวจจับที่ในมือคนหนุ่มสาวที่มีอำนาจซื้อท่ามกลางยุคสมัยของ การบริโภคนิยม กระบวนการครอบงำด้วยอุดมการณ์และรูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศ จะถูกสร้างและเติมแต่งโน้มน้าวให้ล่องไหลไปเอื้อประโยชน์ ไม่ได้เป็นเพียงปรากฏการณ์ ที่บ่งชี้ให้เห็นการทำทนายระบบคุณค่าดั้งเดิมที่ยึดโยงอยู่ในสังคมไทยที่สื่อผ่านทางหลัก คุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม ซึ่งยึดถือเป็น “วิถี” ในการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างชาย-หญิง แต่ด้วยกระแสการล่องไหลเข้ามาของวัฒนธรรมสมัยใหม่และกระแสทุนนิยมที่ทะลัก ลั่งไหลมาสู่สังคมไทยในท่ามกลางยุคโลกาภิวัตน์ของโลกปัจจุบันที่มุ่งเอาแต่ผลประโยชน์

ในเชิงพาณิชย์ให้ธุรกิจได้รับผลกำไร และการยึดหลักการดำเนินวิถีชีวิตบนสารัตถะของการบริโภคนิยมเป็นสำคัญโดยมุ่งสนองต่อความต้องการตามธรรมชาติ และหลงลืมหลักธรรมและความเชื่อต่าง ๆ ที่เคยเป็นตัวกำหนดและควบคุมมนุษย์ให้ปฏิบัติอยู่เหนือแรงขับตามธรรมชาติ จนส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีคิดและค่านิยมของผู้คนในสังคมซึ่งรวมถึงวิถีคิดในเรื่องเพศด้วย และหากจะพิจารณาในมิติของความสัมพันธ์ชายหญิงจากปรากฏการณ์กิ๊ก ย่อมสะท้อนให้เห็นระบบความเชื่อและคุณค่าความสัมพันธ์ชายหญิงที่ไม่เท่าเทียมกันทับซ้อนอยู่ในบริบทของสังคมไทย เพราะถึงอย่างไรปรากฏการณ์ “กิ๊ก” แม้จะเป็นระบบความสัมพันธ์ที่มีลักษณะของการทำลายระบบคุณค่าและความเชื่อในเรื่องการมีผัวเดียวเมียเดียวตามกรอบโครงสร้างหลักที่เราสามารถสัมผัสและเห็นได้อย่างเป็นรูปธรรมผ่านกระบวนการทางกฎหมายและสถาบันครอบครัว แต่หากเรามองลึกลงไปอีกก็จะพบว่าปรากฏการณ์กิ๊กก็ยังสะท้อนระบบความเชื่อและความคิดในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงที่ฝังลึกในวิถีวัฒนธรรมของสังคมนั้นก็คือ ภาระบวาทศน์อำนาจชายเป็นใหญ่ (ปิตาธิปไตย) เพราะการมีกิ๊กหรือการมีหลายผัวหลายเมียนั้นแม้จะเป็นเรื่องที่ทำลายต่อระบบคุณค่าความเชื่อในเรื่องความสัมพันธ์ชายหญิงในรูปแบบการมีผัวเดียวเมียเดียวความทำลายนั้นสังคมกลับมองว่าความสัมพันธ์แบบกิ๊กดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมและน่าละอายอย่างยิ่งสำหรับผู้หญิงที่คิดที่จะมีกิ๊ก หรือมีผู้ชาย (ผัว) หลายคน แต่หากผู้ชายจะมีกิ๊ก หรือมีผู้หญิง (เมีย) หลายคนสังคมไทยยังถือเป็นเรื่องที่พอจะรับได้และมองว่ามันเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นชาย หรือสิ่งที่แสดงถึงการเป็นผู้มีอำนาจและบารมีในสังคม ซึ่งหากจะเปรียบเปรยกับตัวละครในวรรณคดีไทยก็คือ ผู้ชายเจ้าชู้เหมือนขุนแผนที่แสดงถึงพลังอำนาจและบารมีเหนือสตรีและบุคคลอื่นในสังคม ส่วนผู้หญิงหากมีกิ๊กก็คงถูกเปรียบได้กับนางวันทองสองใจซึ่งสะท้อนถึงความต่ำต้อยของผู้หญิงภายในบริบทของสังคมไทยที่ยังคงมีระบบคิดเกี่ยวกับอำนาจชายเป็นใหญ่แฝงเร้นและซ้อนทับอยู่กับภาระบวาทศน์เกี่ยวกับเรื่องเพศอื่น ๆ ในสังคมมาจนถึงปัจจุบันนี้

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ และพริศรา แซ่ก้วย. (บรรณาธิการ). (2547). **เพศวิถี วันวาน วันนี้ และ วันพรุ่งนี้จะไม่เหมือนเดิม**. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2535). **ม่านแห่งอคติ**. กรุงเทพฯ: สติจิตออฟเซท.
- ชนพร สว่างศรี และคณะ. (2546). **ก๊ิก...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน**. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธเนศ วงศ์ยานาวา. (2549). (การร่วม) **เพศนอกสถาบันการแต่งงานในฐานะ “ระเบิด”: จาก ประวัติศาสตร์ “การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง” ถึง “เพศศึกษา” ...เมื่อ อุดมการณ์ประสานกับวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์**. รัฐศาสตร์สาร, 27(3), 1- 55.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2545). **ว่าด้วย “เพศ” ความคิด ตัวตน และอคติทางเพศ ผู้หญิง เกย์ เพศศึกษา และกามารมณ์**. ศิลปวัฒนธรรม (ฉบับพิเศษ). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- ปราณี วงษ์เทศ. (2544). **เพศและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ปรีชา ช่างขวัญเย็น และสมภาร พรหมทา. (บรรณาธิการ). (2543). **มนุษย์กับศาสนา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองกร โภคธรรม. (แปล). (2547). **ร่างกายใต้บังการ ปฐมบทแห่งอำนาจในวิถีสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ.
- พระกิตติศักดิ์ กิตติโสภโณ. (บรรณาธิการ). (2542). **บางแง่มุมของกามในทัศนะพุทธทาสภิกขุ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุภาพใจ.
- มานพ คณะโต. (2541). **พฤติกรรมทางเพศ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- มยุรี ภูงามทอง. (2534). **เพศศึกษาและสุขภาพในครอบครัว**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- วันหนิย์ วาสิกะสิน. (2526). **ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์กับงานสังคมสงเคราะห์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมภาร พรหมทา. (2541). **ชีวิตกับความขัดแย้งปัญหาจริยธรรมในชีวิตประจำวัน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2535). **ไตร่ตรองมองคน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พุทธชาด.